

Zaslugom: Jana Jugina, PSC/APL/UW

Najbrži glečer na svetu

Jakobshavn Isbræ (izgovara se ja-kub-šau-ven is-bre) ili „Jakobson glečer” je poznati grenlandski glečer, za koji se veruje da se od njega odvojila santa leda, i udarila i potopila putnički brod Titanik. Danas ima razloga da se o njemu ponovo govori ali kao o najbržem ledniku ikada zabeleženom, na Grenlandu ili Antarktiku. Ovaj glečer je bio uvek brz – čak i u 90-tim godinama prošlog veka smatran je za jednog od najbržih glečera sveta – danas međutim, američki i nemački naučnici potvrdili su da se ovaj glečer kreće čak četiri puta brže nego ranije!

Do ovog dokaza naučnici su došli proučavajući svakodnevno pristigle fotografije sa satelita. Upoređujući dvodnevno kretanje glečera, lako su odredili njegovu brzinu. Tokom leta 2012. godine, Jan Jugin i njegov tim sa Univerziteta u Vašingtonu izmerili su prosečnu brzinu kretanja glečera, 46 metara u toku dana – drugim rečima, glečer je prelazio dve dužine teniskog terena za samo 24 sata! Brzina glečera je najveća u leto, jer je toplije. Prednji deo glečera topi se brže, jer je više izložen suncu. Led na prednjoj strani obično drži težinu ostatka glečera, ali kako se prednji deo topi brže, težina na zadnjem delu gura glečer većom silom, što dovodi i do veće brzine.

Brzina kojom se glečer kreće je veoma važna jer kada se glečer brže topi i kreće oslobađa više vode i podiže nivo okeana i mora širom sveta. Evo kako to objašnjava Jan: „Mi znamo da je od 2000 do 2010 sam ovaj glečer povećao nivo mora za oko 1 mm. Ako njegova brzina nastavi da raste u narednoj deceniji, onda će se to svakako odraziti na još veće podizanje nivoa svetskog mora.”

Istraživanja Jana i njegovih kolega naučnika su veoma značajna, jer nam pomažu da shvatimo koliko će nivo mora porasti u budućnosti i da li će to uticati na ljude koji žive u priobalnim područjima.

Ovo je dečja verzija saopštenja Evropske Geonaučne Unije (EGU) „Grenlandski najbrži glečer dostigao rekordnu brzinu.” Tekst je napisala Džejn Rob, za naučnu javnost recenzirali Sem Iligvort i Timoti Lejn, a za korišćenje u obrazovne svrhe, Seli Deng. Verziju na srpskom jeziku priredila Marina Drndarski. Za više informacija pogledajte: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.